

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ

της προσφυγής αριθ. 28451/02
που κατατέθηκε από την *È È*
κατά της Ελλάδας

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας στις 10 Μαρτίου 2005 σε συμβούλιο αποτελούμενο από τους:

Κύριο Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗ, *πρόεδρο,*

Κύριο Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

Κυρία F. TULKENS,

Κυρία E. STEINER,

Κύριο Κ. ΗΑΖΙΥΕΒ,

Κύριο D. SPIELMANN,

Κύριο S.E. JEBENS, *δικαστές,*

και τον κύριο S. QUESADA, *αναπληρωτή γραμματέα τμήματος.*

Λαμβάνοντας υπόψη την πιο πάνω αναφερόμενη προσφυγή που κατατέθηκε στις 18 Ιουλίου 2002,

Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από την εναγόμενη κυβέρνηση και εκείνες που κατατέθηκαν σε απάντηση από την προσφεύγουσα,

Αφού διασκέφθηκε, εκδίδει την πιο κάτω απόφαση:

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Η προσφεύγουσα, κυρία Ε Ε , ελληνίδα υπήκοος που γεννήθηκε το 1926, κατοικούσε στην Αθήνα. Εκπροσωπήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου από τον κύριο Φ. Καραγιαννόπουλο και τον κ. Γ. Φουφόπουλο, δικηγόρους του συλλόγου της Αθήνας. Η προσφεύγουσα απεβίωσε στις 3 Μαρτίου 2004. Η διαδικασία συνεχίστηκε από τον σύζυγό της, κύριο Α. Σταθόπουλο, μοναδικό κληρονόμο. Η εναγόμενη Κυβέρνηση εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Μ. Απέσσο, σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Β. Πελέκου, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, όπως εξετάθησαν από τους διαδίκους, μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

Η προσφεύγουσα ήταν η αδελφή της διάσημης τραγουδίστριας της όπερας Τ Ξ Ξ (Τ Ξ Ξ). Το 1977, η τελευταία απεβίωσε στο Παρίσι, αφήνοντας μια κληρονομιά στην προσφεύγουσα. Το 1979, η προσφεύγουσα, η οποία μόλις είχε εγκατασταθεί στην Αθήνα μετά από αρκετά χρόνια στην Νέα Υόρκη, αγόρασε τέσσερα διαμερίσματα σε μία πολυκατοικία της Αθήνας και εγκαταστάθηκε σε ένα από αυτά. Λίγο αργότερα, είχε έναν δεσμό με τον Β.Σ., ένοικο της πολυκατοικίας, ο οποίος της υποσχέθηκε να την βοηθήσει στην διαχείριση της περιουσίας της. Η προσφεύγουσα, η οποία υποστήριζε ότι την εποχή εκείνη δεν γνώριζε κανένα δικηγόρο ή συμβολαιογράφο στην Αθήνα και ότι δεν κατανοούσε την καθαρεύουσα, η οποία χρησιμοποιούνταν στα επίσημα έγγραφα, ισχυριζόταν ότι εξαπατήθηκε από τον Β.Σ. Ειδικότερα, κατ'αυτήν, ο τελευταίος την είχε πείσει να μεταβιβάσει την ψιλή κυριότητα τριών από τα διαμερίσματά της στην θετή κόρη του και στον γαμπρό του, με μία εικονική σύμβαση πώλησης, η οποία συνάφθηκε με συμβολαιογραφική πράξη του 1980. Η προσφεύγουσα ισχυριζόταν ότι ο Β.Σ. την είχε πείσει ότι η μεταβίβαση αυτή ισοδυναμούσε με διαθήκη και δεν εισέπραξε ποτέ

οποιοδήποτε ποσό ως τίμημα της πώλησης. Υποστήριξε ότι συνειδητοποίησε την απάτη μερικά χρόνια αργότερα, μετά τον χωρισμό της με τον Β.Σ. και τον γάμο της με τον κ. Σταθόπουλο.

Στις 21 Ιουνίου 1988, η προσφεύγουσα προσέφυγε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών με μία αγωγή με την οποία ζήτησε να αναγνωρισθεί ότι η πώληση της ψιλής κυριότητας των διαμερισμάτων της στην θετή κόρη του Β.Σ. και στον σύζυγό της ήταν άκυρη ως εικονική.

Στις 21 Απριλίου 1989, το δικαστήριο δέχθηκε την αγωγή της προσφεύγουσας στο μέτρο που αυτή στρεφόταν κατά του γαμπρού του Β.Σ., κυρίου του 50% εξ αδιαιρέτου, για τον λόγο ότι ο τελευταίος δεν παραστάθηκε στη συζήτηση, γεγονός που ισοδυναμούσε με σιωπηρή ομολογία των ισχυρισμών της προσφεύγουσας. Στο μέτρο που η αγωγή στρεφόταν κατά της θετής κόρης του Β.Σ., το δικαστήριο ανέβαλε την συζήτηση και διέταξε την προσφεύγουσα να αποδείξει ότι τόσο η ίδια όσο και η εναγόμενη γνώριζαν ότι η πώληση ήταν εικονική (απόφαση αριθ. 3024/1989).

Στις 10 Ιουλίου 1989, ο γαμπρός του Β.Σ. δήλωσε παραίτηση από τα ένδικα μέσα κατά της απόφασης αριθ. 3024/1989 και ότι δεν επιθυμούσε πλέον να είναι διάδικος στην υπόθεση αυτή, ειδικότερα διότι είχε μεταβιβάσει το μερίδιό του στην σύζυγό του από το 1984.

Στις 12 Δεκεμβρίου 1996, το δικαστήριο έκρινε ότι η πρόθεση της προσφεύγουσας να πωλήσει τα τρία διαμερίσματα ήταν σοβαρή και ότι ο εικονικός χαρακτήρας της πώλησης δεν αποδείχθηκε. Έτσι, απέρριψε την αγωγή (απόφαση αριθ. 480/1997).

Στις 2 Μαΐου 1997, η προσφεύγουσα άσκησε έφεση κατά της εν λόγω απόφασης. Υποστήριξε ειδικότερα ότι η μεταβίβαση της ψιλής κυριότητας δεν ήταν συνήθης μεταξύ ατόμων που δεν έχουν συγγενική σχέση, ότι το τίμημα πώλησης που αναγραφόταν στο συμβόλαιο δεν αντανakλούσε την πραγματική αξία των διαμερισμάτων και ότι, σε κάθε περίπτωση, οι αγοραστές δεν της είχαν ποτέ καταβάλει ο,τιδήποτε ούτε

έστω ισχυριστεί ότι επρόκειτο για κρυφή δωρεά προκειμένου να αιτιολογήσουν την παράλειψη αυτή. Η προσφεύγουσα υποστήριξε επίσης ότι η απόφαση αριθ. 3024/1989 είχε αναγνωρίσει αμετάκλητα την ακυρότητα της σύμβασης σε ό,τι αφορούσε τον γαμπρό του Β.Σ., ο οποίος είχε εν τω μεταξύ μεταβιβάσει το εξ αδιαιρέτου μερίδιό του στην σύζυγό του. Έτσι, επικυρώνοντας την πώληση σε ό,τι αφορούσε το μερίδιο που είχε αποκτήσει η ίδια εξ αδιαιρέτου το 1980, το δικαστήριο είχε αγνοήσει στην πραγματικότητα την ίδια την απόφασή του με αριθμό 3024/1989 και εκδώσει μία απόφαση χωρίς καμία λογική βάση.

Στις 17 Φεβρουαρίου 1998, με προδικαστική απόφασή του, το Εφετείο Αθηνών διέταξε τους διαδίκους να εμφανιστούν αυτοπροσώπως ενώπιόν του προκειμένου να παρέξουν όλες τις απαραίτητες εξηγήσεις (απόφαση αριθ. 1193/1998).

Στις 17 Σεπτεμβρίου 1998, το Εφετείο έκρινε ότι η αγωγή ακύρωσης του συμβολαίου πώλησης έπρεπε να εξεταστεί βάσει των διατάξεων του Αστικού Κώδικα περί απάτης και όχι εκείνων περί εικονικών δικαιπραξιών. Έτσι, εξαφάνισε τις αποφάσεις με αριθμούς 3024/1989 (στο μέτρο που στρεφόταν κατά της θετής κόρης του Β.Σ.) και 480/1997 και διέταξε την διεξαγωγή αποδείξεων (απόφαση αρ. 9092/1998).

Με την απόφαση αριθ. 6451/2000, το Εφετείο απέρριψε την έφεση της προσφεύγουσας.

Στις 12 Δεκεμβρίου 2000, η προσφεύγουσα άσκησε αίτηση αναίρεσης.

Στις 3 Δεκεμβρίου 2001, ο Αρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση αναίρεσης (απόφαση αριθ. 1680/2001). Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε και θεωρήθηκε στις 19 Δεκεμβρίου 2001.

ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ

1. Επικαλούμενη το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, η προσφεύγουσα παραπονέθηκε ότι η διαδικασία δεν ήταν δίκαιη. Καταρχήν, καταλόγισε

στις εθνικές αρχές ότι δεν έλαβαν υπόψη το γεγονός ότι δεν ήταν σε θέση να κατανοήσει την καθαρεύουσα, η οποία χρησιμοποιήθηκε για την σύνταξη του επιδικίου συμβολαίου. Παραπονέθηκε στη συνέχεια ότι τα εθνικά δικαστήρια εξέδωσαν δύο αποφάσεις «αμετάκλητες αλλά αντιφατικές», από τις οποίες η πρώτη αποκατέστησε τα δικαιώματα κυριότητός της επί του 50% εξ αδιαιρέτου των διαμερισμάτων και η δεύτερη επικύρωσε την πώληση του 50% εξ αδιαιρέτου επ'αυτών. Η προσφεύγουσα παραπονέθηκε τέλος ότι η παραγραφή του δικαιώματός της να ζητήσει την ακύρωση του συμβολαίου λόγω απάτης είχε παραβιάσει το δικαίωμά της σε μία πραγματική προσφυγή.

2. Επικαλούμενη την ίδια διάταξη, η προσφεύγουσα παραπονέθηκε εξάλλου για την διάρκεια της διαδικασίας.

3. Επικαλούμενη το άρθρο 14 της Σύμβασης, η προσφεύγουσα παραπονέθηκε ότι τα επιληφθέντα δικαστήρια είχαν χειριστεί «διαφορετικά την ίδια υπόθεση», εφαρμόζοντας έτσι το δίκαιο κατά τρόπο «άνισο και διακεκριμένο».

4. Επικαλούμενη το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1, η προσφεύγουσα παραπονέθηκε ότι, αρνούμενα να ακυρώσουν το συμβόλαιο πώλησης που υπογράφηκε με την θετή κόρη του Β.Σ., ενώ επρόκειτο προφανώς για εικονική πράξη, τα επιληφθέντα δικαστήρια είχαν προσβάλει το δικαίωμά της για σεβασμό της περιουσίας της.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Η προσφεύγουσα παραπονέθηκε, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης, για το δίκαιο και την διάρκεια της διαδικασίας. Παραπονέθηκε επίσης διότι απετέλεσε το αντικείμενο διάκρισης, κατά παράβαση του άρθρου 14 της Σύμβασης. Παραπονέθηκε τέλος για μία προσβολή του δικαιώματός του για σεβασμό της περιουσίας της, το οποίο προστατεύεται από το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1.

Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η απαράδεκτη προσφυγή είναι αβάσιμη.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, δυνάμει του άρθρου 35 § 1 της Σύμβασης, δεν μπορεί να επιληφθεί οποιασδήποτε υποθέσεως παρά μόνον «μέσα σε προθεσμία έξι μηνών από την ημερομηνία της τελεσίδικης εθνικής απόφασης». Εξάλλου, σύμφωνα με τους όρους της παραγράφου 4 του ιδίου άρθρου, μπορεί να απορρίψει οποιαδήποτε προσφυγή που κρίνει απαράδεκτη κατ'εφαρμογήν του εν λόγω άρθρου «σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας».

Το γεγονός ότι η Κυβέρνηση δεν υπέβαλε παρατηρήσεις ως προς το ζήτημα αυτό δεν είναι ικανό να αλλάξει την κατάσταση. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο κανόνας αυτός, ο οποίος αντανάκλα την επιθυμία των Συμβαλλομένων Μερών να μην προσβάλλονται παλαιές αποφάσεις μετά από απεριόριστο διάστημα, υπηρετεί τα συμφέροντα όχι μόνον της Κυβέρνησης, αλλά και της έννομης ασφάλειας ως εσωτερικής αξίας (βλέπε *De Wilde, Ooms et Versyp κατά Βελγίου*, απόφαση της 28 Μαΐου 1970, série A no. 12, σελ. 29-30, § 50), ανταποκρινόμενος ταυτόχρονα στην ανάγκη να αφεθεί στον ενδιαφερόμενο μία επαρκής προθεσμία σκέψης προκειμένου να του επιτρέψει να εκτιμήσει την σκοπιμότητα της κατάθεσης προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου και για να καθορίσει το περιεχόμενό της (*Jordache κατά Ρουμανίας* (déc.), αριθ. 55092/00, 23 Μαρτίου 2004). Σημειώνει έτσι το χρονικό όριο του ελέγχου που ασκείται από το Δικαστήριο και υποδεικνύει στους ιδιώτες όπως και στις αρχές το διάστημα πέρα από το οποίο ο έλεγχος αυτός δεν ασκείται πλέον (*Kadikis κατά Λετονίας* (no. 2)(déc.), αριθ. 62393/00, 25 Σεπτεμβρίου 2003). Το Δικαστήριο δεν έχει επομένως την δυνατότητα να μην εφαρμόσει τον κανόνα των έξι μηνών για τον μοναδικό λόγο ότι μία Κυβέρνηση δεν διατύπωσε προκαταρκτική ένσταση στη βάση αυτή (*Walker κατά Ηνωμένου Βασιλείου* (déc.), no. 34979/97, CEDH 2000-I).

Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η διαδικασία που είχε εισαγάγει η προσφεύγουσα περατώθηκε με την απόφαση αριθ. 1680/2001 του Αρείου Πάγου, η οποία εκδόθηκε στις 3

Δεκεμβρίου 2001 και καθαρογράφηκε και θεωρήθηκε στις 19 Δεκεμβρίου 2001, επομένως περισσότερο από έξι μήνες πριν τις 18 Ιουλίου 2002, ημερομηνία κατάθεσης της προσφυγής.

Έπεται ότι η προσφυγή είναι εκπρόθεσμη και πρέπει να απορριφθεί κατ'αφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα,

Κηρύσσει την προσφυγή απαράδεκτη.

(υπογραφή)

Santiago QUESADA

Αναπληρωτής Γραμματέας

(υπογραφή)

Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 1^η Απριλίου 2005

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουσόπουλος

